

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Elinkeinovaliokunnan mietintö koskien

jäsenehdotusta Pohjoismaiden kaivosteollisuuden kestävyys- kriteereistä

1. Valiokunnan ehdotus

Elinkeinovaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii Pohjoismaiden kaivos- ja mineraaliteollisuuden kestävyyskriteerit esimerkiksi julkilausumana tai julistuksena, jossa määritellään vastuullisen kaivos- ja mineraaliteollisuuden edellytykset sekä ympäristön että yhteiskunnan näkökulmasta pohjautuen kansallisiin ja kansainvälisiin sääntöihin ja kokemuksiin.

että sen tavoitteena on, että kaivos- ja mineraaliteollisuuden kestävyyskriteerit sisältävä pohjoismainen julkilausuma/julistus voi toimia EU:n ja kansainvälisten sääntöjen pohjana tulevaisuudessa.

että kriteereissä otetaan huomioon muun muassa luonnon- ja vesiensuojelu, alkuperäisväestön oikeudet, paikalliset asukkaat ja elinkeinot, kaivostyöläisten turvallisuus ja oikeudet, sivumateriaalien oikeanlainen käsittely, korvausvastuu vahinkojen yhteydessä, infrastruktuuri sekä koulutus- ja osaamistarpeen täyttäminen.

että kaikki asianosaiset toimijat osallistetaan työhön ja että ne jakavat aktiivisessa vuoropuhelussa keskenään kokemuksia, osaamista ja edistävät avoimuutta tavoitteena vähimmäistää esimerkiksi kielteisten ympäristövaikutusten toistumisen vaaraa.

2. Bakgrund

Gruvnäringen befinner sig i en nyexpansiv fas, inte minst i Norden. Bara i Sverige prognosticerar man att man inom de närmaste 16 åren kommer att gå från 16 till 47 gruvor. Mineraler ingår i nästan all högteknologisk varuproduktion. Stabil tillgång till mineraler är en förutsättning för ekonomisk tillväxt och nya arbetsplatser. Samtidigt uppstår allt fler konflikter

kring utbyggnaden av gruvindustrin, både i förhållande till miljön men också i förhållande till ursprungsbefolkningarnas och markägarnas rättigheter och andra näringsintressen (särskilt turismen).

I takt med att efterfrågan på konsumtionsvaror ökar i världen, ökar också priset på metaller och mineraler. Många länder positionerar sig nu för att säkerställa en långsiktig försörjning av väsentliga metaller och mineraler. De nordiska länderna, särskilt Finland, Sverige och Norge, är viktiga och teknologiskt välutvecklade gruvnationer, och därför viktiga globala aktörer inom detta område.

Norden utgör den största metallproducerande regionen EU och är ledande inom teknologin i Europa. Sverige är EU:s i särklass största producent av järnmalm och är rankad av *Frasier Institute* som världens mest attraktiva land för gruvetableringar (Finland 2:a och Norge 10:a). I Grönland har man börjat undersöka potentialen för en expansiv gruvindustri, som förväntas vara stor. Finland (2010)¹, Norge (2013)², Sverige (2013)³ och Grönland (2009)⁴ har egna mineralstrategier, som betonar samma tankegångar: hållbarhet, ökad konkurrenskraft, föregångsland inom näringen, miljö, ekologiska-, sociala- och kulturella dimensioner, bevarandet och utvecklandet av natur- och kulturmiljöer mm. Island har planer om att utarbeta en motsvarande strategi.

Idag framförs dock kritik mot att ländernas regeringar inte tar tillräcklig hänsyn till just miljön, ursprungsbefolkningens/markägarnas eller andra näringsgrenar rättigheter/intressen i samband med projektering och utvinning. Det finns också en diskussion, inte minst i Sverige, kring villkoren för internationella gruvbolags verksamhet i landet. Tankar kring att etablera en motsvarighet till den norska oljefonden har framförts. Att internationella gruvbolag knappt betalar för värdet av de metaller och mineraler de utvinna är en annan fråga som från vissa håll kritiseras. Idag betalar företag som utvinna metaller/mineraler i Sverige en avgift på 0,5 promille av värdet av de resurser de utvinna. I Indien ligger avgiften på 10 %. Vad kan anses som långsiktigt hållbart?

Frågor kring gruvnäringen har varit högaktuell, såväl inom ramen för det norska ordförandeskapet i Barentsrådet, som i det finska (2013-2015), liksom i det svenska ordförandeskapsprogrammet i Nordiska ministerrådet (NMR) 2013 (NordMin-projektet). Syftet med NordMin-projektet är att skapa en nordisk plattform för hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft för den nordiska gruv- och mineralnäringen.

Som en del av Norges nya mineralstrategi kommer det under två års tid att pågå ett projekt kring miljövänlig deponi. Finland i sin tur har ett femårigt initiativ "Green Mining" (budget 60 miljoner Euro) för att säkerställa en långsiktigt hållbar drift. Det kan med fördel samarbetas på detta område, för gruvnäringen är stark i Norden, och eftersom opinionen för tillfället är ganska stark mot gruvdrift kunde det vara bra för näringen att visa upp sina ambitioner på hållbarhetssidan.

Frågan är då, vad är hållbar gruvnäring? Inom forskningen talar man ofta om hållbarhet i förhållande till:

- Människors hälsa
- Den biologiska mångfalden och naturmiljön

¹http://www.mineraalstrategia.fi/etusivu/fi_FI/etusivu/files/84348449708116169/default/FinlandsMineralstrategi.pdf

²http://www.regjeringen.no/pages/38261985/mineralstrategi_20130313.pdf

³<http://www.regjeringen.se/content/1/c6/20/96/57/14f9e930.pdf>

⁴<http://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Raastof/DK/Mineralstrategi%202009.pdf>

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

- Kulturmiljön och de historiska värdena
- Ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga
- En god hushållning med naturresurserna

För att en gruvverksamhet ska kunna skapa en hållbar och stabil tillväxt, med hänsyn till alla dessa parametrar, krävs det dock kunskap och en uttalad vilja att reglera. Gruvnäringen idag är inte som den var för 15-20 år sedan. Idag är det en högteknologisk utvinning som kräver en högspecialiserad arbetskraft som det ofta kan vara svårt att få tag i. Gruvnäringens expansion förutsätter också en väl utbyggd infrastruktur, något som inte sällan kan krocka med andra verksamheters intressen.

Senare års forskning på området visar att öppnandet av en ny gruva på en mindre, perifert belägen, ort inte i sig garanterar ny bosättning och lokal tillväxt. Det mesta tyder tvärt om på att människor, särskilt familjer, där två vuxna är beroende av en förvärvsintäkt, bosätter sig i utkanten av större orter och att en av familjens vuxna dag- eller veckopendlar till gruvorten. Arbetstagarrens skatt tillfaller då bosättningsorten istället för gruvorten. Dessutom visar forskningen att tillgången till arbete inte är den enda avgörande faktorn för en familjs bosättningsbeslut. Faktorer såsom miljö, kulturutbud och möjlighet till utbildning är också avgörande.

För att en mindre gruvort ska få en mer långsiktig existens, krävs det dessutom ett mer diversifierat näringsliv. Risken är annars att när gruvan blir olönsam, så dör gruvorten ut. Ett nära samspel mellan näringslivet, universitetet/forskningen och kommun/stat är här helt avgörande för att få en mindre ort tillräckligt diversifierad och innovativ för att kunna överleva på längre sikt.

Det finns internationella exempel på att det från staterna ställs krav på gruvföretag att de måste kunna hållbarhetsredovisa sina bolags verksamheter, att de infrastrukturinvesteringar de gör ska gagna hela lokalsamhället samt att de ska investera i lokalsamhället så att hela lokalsamhället gagnas av gruvverksamheten på orten. Trots detta är det dock osäkert om mindre och perifert belägna orter kan attrahera permanent bosättning och forskning i så hög grad att samhällena blir långsiktigt hållbara.

Gruvnäringens expansion gör att ständigt nya konflikter uppstår kring ursprungsbefolkningars och markägares rättigheter, och andra näringsdrivandes intressen, inte minst turismnäringens. Idag inbringar turismen mer pengar till de nordiska statskassorna än vad gruvnäringen gör, och fler är anställda/verksamma inom turismen. Utifrån turismnäringens perspektiv står turisternas önskan om att få uppleva en vild och ren natur i direkt motsättning till gruvbolagens verksamhet. Även den samiska kulturen och näringen, som också den är tätt sammanlänkad med turismen i området, står ofta i konflikt med gruvbolagens verksamhet i samma område.

Mot bakgrund av dessa komplexiteter föreslog Mittengruppen i ett nytt medlemsförslag den 9 januari 2013, att de nordiska länderna gemensamt utarbetar tydliga kriterier för en hållbar gruvnäring i Norden.

Medlemsförslaget behandlades först på näringsutskottets januarimöte i Reykjavik 29 januari 2013. Där önskade utskottet att också beakta frågan om Kinas/utländska gruvföretags gruvdrift på Grönland, samt frågan om vattendirektivet kopplat till deponi i sjöar.

På aprilmötet den 10 april 2013 hade näringsutskottet tillsammans med miljö- och naturresursutskottet inbjudit det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet (NMR) till en presentation av NordMin-projektet. Styrkommitténs ordförande, Mikael Gröning presenterade NordMin. Inom ramen för NordMin-projektet, har man inga utarbetade kriterier för håll-

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

barhetstänkandet, men ska beakta hållbarhetsfrågorna i allt man gör inom ramen för projektet.

Ett första utkast till betänkandet behandlades på septembermötet 24 september 2013, där det beslutades, att inhämta mer sakkunskap på området genom att sända förslaget på remiss till övriga utskott och relevanta nationella aktörer.

3. Remissbehandling

Sekretariatet har sänt medlemsförslaget på remiss/höring i länderna (via delegationssekretariaten), samt till NordMin, och bitt övriga berörda utskott i rådet komma med synpunkter och förslag till medlemsförslaget. Nedan finns et resumé av de skriftliga remissvaren, som har inkommit.

Medlemsförslaget sändes på skriftlig remiss till följande instanser. (De, som har svarat, är markerade med kursiv).

Finland:

Jord- och skogsbruksministeriet, Kommunikationsministeriet, Arbets- och näringsministeriet, Miljöministeriet, Geologiska forskningscentralen, Säkerhets- och kemikalieverket (TUKES), Strålsäkerhetscentralen (STUK), Sametinget, Södra Savolax närings-, trafik- och miljöcentral, Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral, Norra Karelen närings-, trafik- och miljöcentral, Norra Savolax närings-, trafik- och miljöcentral, Lapplands förbund.

Jord- och skogsbruksministeriet (Maa- ja metsätalousministeriö) anser att det är viktigt att hållbarheten och säkerheten inom gruvnäringen förbättras, men att det inte är nödvändigt att utarbeta särskilda nordiska kriterier utöver nationella, europeiska och internationella. Eftersom gruvorna arbetar på den globala marknaden, skall de nordiska länderna aktivt medverka till att utveckla internationella standarder.

Miljöministeriet (Ympäristöministeriö) anser att förslaget om gemensamt utformade kriterier för hållbar nordisk gruvnäring är värt understöd. Miljöministeriet hänvisar till ett handlingsprogram⁵ (utgiven i april 2013) om Finland som pionjär inom hållbar utvinningsindustri. Handlingsprogrammet innehåller 35 åtgärder som ska säkerställa en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar gruvnäring i Finland. I handlingsprogrammet föreslås det bl.a. att det ska tas fram indikatorer för en hållbar gruvnäring (s. 19).

Strålsäkerhetscentralen, STUK (Säteilyturvakeskus) understöder förslaget om gemensamma nordiska hållbarhetskriterier för gruvindustrin. STUK anser, att ur kriterierna bör framgå att en högstående säkerhetskultur, inklusive strålsäkerhet, är en central och ledande resurs i en ansvarsfull gruvdrift. I fall kriterierna bestäms, så kunde resultaten av stresstesterna på Finlands gruvor utnyttjas. Stresstesterna utfördes under 2013.

Närings-, trafik- och miljöcentralen Lappland, ELY-centralen Lappland (Elinkeinto-, liikenne- ja ympäristökeskus Lappland) konstaterar, att gruvindustrin för tillfället genomgår en period av kraftig utveckling. Utvinningsindustrin och associerad fortsatt förädling, teknologiindustrin, forskning och utveckling är en signifikant utvecklingsmöjlighet för Norden. Samtidigt ska grunden för hållbar gruvnäring baseras på respekt för miljö, den lokala befolkningen och andra ekonomiska verksamheter.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

⁵ http://www.tem.fi/files/36550/TEMjul_15_2013_web_29042013.pdf
(endast på finska)

ELY-centralen anser, att handlingsprogrammet (nämnt ovan) kan användas som bas till kriterier för en hållbar nordisk gruvnäring.

ELY-centralen nämner följande förutsättningar till hållbar gruvdrift ur miljöns och samhällets synpunkter:

- Kontinuerlig utveckling av aktiviteter för att minimera miljöpåverkan under hela gruvans livscykel
- Vattenförvaltningsplan
- Utnyttjande och rätt hantering av sidomaterial
- Skadliga effekter minimeras i prospekteringsområdet
- Hantering av säkerhetsfrågor åtminstone så som krävs enligt lag
- Aktiv dialog och öppen kommunikation
- Sammanställning av ett CSR-program
- Balanserade aktiviteter med närboende och andra branscher
- Framsynta utbildnings- och kompetensbehov
- Mångsidigt samarbete med samarbetspartner och entreprenörer

Norge:

Nordisk sekretariat i UD (för höring av statliga myndigheter), Sametinget, Norsk industri, Norges naturvernforbund.

Nordisk sekretariat i UD svarar att medlemsförslaget är sänt vidare till Närings- og handelsdepartementet (NHD). NHD har inga speciella kommentarer till förslaget.

DU menar, att innan man utarbetar egna nordiska kriterier för hållbar gruvnäring skall man undersöka vilka kriterier som redan finns i dag. UD anser, att styrgruppen i NordMin kunde vara ett bra forum för att kunna utveckla gemensamma initiativ.

Sverige:

Naturvårdsverket (Miljödepartementet), Transportstyrelsen (Näringsdepartementet), Trafikverket (Näringsdepartementet), Sametinget, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Sveriges kommuner och landsting, Världsnaturfonden, Naturskyddsföreningen

Naturvårdsverket anser att medlemsförslaget i sin nuvarande form behöver revideras för att klargöra vilka delar som ska omfattas och att dessa delar inte redan omfattas av nationell reglering eller EU-reglering (som redan finns inom miljöområdet). *Naturvårdsverket* konstaterar, att behovet av kriterier eventuellt är större inom ekonomisk och social hållbarhet. *Naturvårdsverket* anser också, att framtagning av exakta kriterier såsom förslås förutsätter att kriterierna ska avse områden som inte redan är reglerade i lagstiftningen, samt att nordiska metoder finns att tillgå eller kan utvecklas. *Naturvårdsverket* menar, att man först behöver klargöra vilka delar som redan är reglerade och som skulle kunna vara av intresse för eventuella nordiska kriterier. Det hänvisas till den vägledning för prövning av gruvverksamhet⁶ som Sveriges Geologiska Undersökning har tagit fram i samråd med *Naturvårdsverket*. Det rekommenderas också att man kunde jämföra medlemsförslaget mot de synpunkter och områden som har uppmärksammats inom konsultationsprocessen för NordMin-projektet, som redan har avslutats.

Transportstyrelsen avstår från att lämna synpunkter på rubricerad remiss.

Trafikverket tillstyrker utredningens förslag i sin helhet och konstaterar, att för deras del är frågan om gruvnäringens transporter i fokus. *Trafikverket* anser, att avgränsningen av hållbarhetskriterierna geografiskt och

⁶http://www.squ.se/dokument/service_squ_public/vagledning-for-provning-av-gruvverksamhet.pdf

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

funktionsmässigt är betydelsefull. Trafikverket anser, att det är ett viktigt syfte med kriterier och hållbarhetsdeklarationer att kunna mäta och jämföra prestanda, hitta förbättringspotential samt driva verksamheten mot en högre prestanda avseende hållbarhet. Trafikverket anser, att Norden är en liten aktör och att det vore önskvärt att kriterierna kunde gälla även utanför Norden. Trafikverket påpekar att i dag finns det brist på infrastruktur – transportlösningarna är både kostsamma och intressanta ur ett hållbarhetsperspektiv. Trafikverket konstaterar, att det kan finnas inspiration att hämta från andra branscher som gruvnäringen kan ha nytta av i framtagandet av kriterier.

Sametinget avstår att yttra sig.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anser, att det är oklart vilken betydelse kriterierna skulle få för skyddet för människor och miljön, men har ingen invändning mot att Nordiska rådet tar fram sådana kriterier. Länsstyrelsen konstaterar också, att kriterierna skall ta hänsyn till befintlig lagstiftning i länderna.

Sveriges Kommuner och Landsting avstår från att lämna synpunkter.

NordMin:

NordMin konstaterar, att eftersom opinionen för tillfället är ganska stark mot gruvdrift tror de att det skulle vara bra för näringen att visa upp sina ambitioner på hållbarhetsidan. NordMin rekommenderar att samarbeta med SveMin, som har etiska regler som medlemmarna följer vad avser bland annat miljöfrågor, prospektering och hållbarhet. NordMin konstaterar också, att man kunde överväga om också bergmaterialindustrin ska vara med, vilket skulle göra omfattningen mycket större, men också mer intressant för t.ex. Danmark och Norge. I så fall bör det kanske bli "hållbarhetskriterier för gruv- och mineralnäringen".

Ytterligare har utskottet mottagit remissvar från Medborgar- och konsumentutskottet (MK), Miljö- och naturresursutskottet (MN) och Valfärdsutskottet (V). MK meddelar, att de lokala befolkningar och ursprungliga folk måste tas till hänsyn, samt föreslår ett kriterium som låter, att man skall dela erfarenheter, kunskap och skapa genomsynlighet, så att t.ex. upprepning av negativa miljöpåverkaningar minimeras. V understryker viktigheten av att dra nytta av FN:s tio principer i Global Compact⁷ i arbetet med att utveckla kriterier, samt att ha ett starkare fokus på folkhälsoperspektivet. MN konstaterar, att alla berörda parter skall involveras i arbetet och betonar att arbetet tar utgångspunkt i miljöperspektivet, urbefolkningens rättigheter och ersättningsansvar vid skador, samt att detta arbete med fördel kunde ingå i projektet NordMin.

4. Valiokunnan näkemykset

Elinkeinovaliokunta panee merkille, että saatujen vastausten pohjalta kaivosteollisuuden kestävyyttä ja turvallisuutta pidetään tärkeänä. Joissakin vastauksissa tuetaan suoraan jäsenehdotusta Pohjoismaiden kaivosteollisuuden kestävyyskriteereistä. Vastauksista käy kuitenkin myös ilmi, ettei ehkä ole välttämätöntä laatia erityisiä pohjoismaisia kriteereitä kansallisten, eurooppalaisten ja kansainvälisten kriteerien lisäksi. Pohjoismaita pidetään pienenä toimijana, ja kriteerien toivotaan pätevän myös Pohjoismaiden ulkopuolella. Lisäksi ehdotetaan, että koska kaivokset toimivat maailmanlaajuisilla markkinoilla, Pohjoismaiden on pyrittävä aktiivisesti edistämään kansainvälisten standardien kehittämistä.

Lausunnoissa viitataan Suomi kestäväen kaivannaisteollisuuden edelläkävijäksi -toimintaohjelmaan (2013). Toimintaohjelmassa ehdotetaan muun

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

⁷ <http://www.unglobalcompact.org/abouttheGC/TheTenPrinciples/index.html>

muassa, että laaditaan kestävän kaivosteollisuuden indikaattoreita hyödyntämällä nykyisiä kansainvälisiä indikaattoreita.

Toimintaohjelmasta voitaisiin saada ideoita tai pohjaa pohjoismaisten kriteerien laadintaan. Ideoita voidaan hakea myös muilta aloilta, jotka voivat olla hyödyksi kaivosteollisuuden kriteerien laadinnassa, sekä Ruotsin kaivos-, mineraali- ja metallituottajien toimialajärjestön (SveMin) eettisistä säännöistä⁸, joita jäsenet noudattavat muun muassa ympäristöön, etsintään ja kestävyysliittävissä kysymyksissä. Lisäksi viitataan kaivostoinnin suunnittelun ohjeistukseen⁹, jonka Ruotsin geologinen tutkimuskeskus on laatinut yhteistyössä Ruotsin luonnonsuojeluviraston kanssa. YK:n *Global Compact*¹⁰ -aloitteen kymmentä periaatetta voidaan myös hyödyntää kriteerien laadinnassa. Lisäksi voitaisiin hyödyntää Suomen kaivosten stressitesteistä vuonna 2013 saatuja tuloksia.

NordMin-hankkeen työsuunnitelman lausuntoprosessin monista vastauksista kävi ilmi, että kestävyyskysymyksiä voitaisiin ottaa esiin selkeämmin, ja tämä on otettu huomioon lopullisessa versiossa, NordMinistä ilmoitetaan. Tämä tukee kestävyysasioita korostavan jäsenehdotuksen ajan-kohtaisuutta.

Elinkeinovaliokunnan käsitellessä 22. tammikuuta 2014 jäsenehdotuksesta lausuntovastausten pohjalta laadittua mietintöä se totesi, että mietinnössä keskityttiin aivan liian paljon luonnonvaroihin ja että elinkeinoelämän näkemykset loistivat poissaolollaan. Sihteeristö on sen vuoksi muokannut ensimmäistä mietintöluonnosta näkökulman laajentamiseksi, jotta se kytkeytyy läheisemmin elinkeinoelämän kysymyksiin.

Valiokunta on tietoinen haasteesta, että alan kansallista lainsäädäntöä ei tunneta perinpohjin erityisesti kaivosteollisuuden nykyisten kansallisten kriteerien osalta. Kaivosteollisuuden kestävyyskriteerien laadinnassa tulee selvittää nykyiset (kansalliset, eurooppalaiset ja kansainväliset) kriteerit. Kaivosteollisuuden pohjoismainen malli voisi pitkällä aikavälillä muodostaa lähtökohdan mahdollisille tuleville eurooppalaisille normeille, joita Euroopan komissio valmistelee.

Pohjoismaiden kestävän kaivosteollisuuden perustana tulee olla kunnioitus ympäristöä, paikallisväestöä ja muuta elinkeinotoimintaa kohtaan. Pohjoismaiden vaativien ja tiukkojen kriteerien sekä ympäristöstandardien noudattamista voidaan pitää kilpailuetuna maailmanlaajuisilla markkinoilla.

Valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaat laativat yhdessä kaivosteollisuuden konkreettisia kestävyyskriteereitä jatkona NordMin-aloitteelle. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi julkilausumana tai julistuksena, jossa määritellään vastuullisen kaivos- ja mineraaliteollisuuden edellytykset sekä ympäristön että yhteiskunnan näkökulmasta. Pohjoismaissa toimiville kaivosyhtiöille tulee antaa mahdollisuus allekirjoittaa julkilausuma. Vastaavanlainen asiakirja on *Nordic Built Charter*, jonka perusteella yritykset sitoutuvat kestävän rakentamisen pohjoismaisiin standardeihin.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

⁸ http://www.svefin.se/etiska_reglor_sv

⁹ http://www.squ.se/dokument/service_squ_public/vagledning-for-provning-av-gruvverksamhet.pdf

¹⁰ <http://www.unglobalcompact.org/abouttheGC/TheTenPrinciples/index.html>

5. Päätelmät

Edellä esitetyn perusteella elinkeinovaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii Pohjoismaiden kaivos- ja mineraaliteollisuuden kestävyyskriteerit esimerkiksi julkilausumana tai julistuksena, jossa määritellään vastuullisen kaivos- ja mineraaliteollisuuden edellytykset sekä ympäristön että yhteiskunnan näkökulmasta pohjautuen kansallisiin ja kansainvälisiin sääntöihin ja kokemuksiin.

että sen tavoitteena on, että kaivos- ja mineraaliteollisuuden kestävyyskriteerit sisältävä pohjoismainen julkilausuma/julistus voi toimia EU:n ja kansainvälisten sääntöjen pohjana tulevaisuudessa.

että kriteereissä otetaan huomioon muun muassa luonnon- ja vesiensuojelu, alkuperäisväestön oikeudet, paikalliset asukkaat ja elinkeinot, kaivostyöläisten turvallisuus ja oikeudet, sivumateriaalien oikeanlainen käsittely, korvausvastuu vahinkojen yhteydessä, infrastruktuuri sekä koulutus- ja osaamistarpeen täyttäminen.

että kaikki asianosaiset toimijat osallistetaan työhön ja että ne jakavat aktiivisessa vuoropuhelussa keskenään kokemuksia, osaamista ja edistävät avoimuutta tavoitteena vähimmäistää esimerkiksi kielteisten ympäristövaikutusten toistumisen vaaraa.

Köpenhamn, den 3 april 2014

Anders Karlsson (S)

Arto Pirttilahti (cent)

*Cecilie Tenfjord-Toftby (M), ord-
förande*

Eero Suutari (saml)

Gunvor Eldegar (A)

Heidi Nordby Lunde (H)

Mikkel Dencker (DF)

Ruth Mari Grung (A)

Sivert Haugen Bjørnstad (FrP)

Steingrímur J. Sigfússon (VG),

viceordförande

Tarja Filatov (sd)

Torgeir Knag Fylkesnes (SV)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:

Elinkeinovaliokunta

Liitteet:

- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:

Elinkeinovaliokunta

Liitteet:

- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

LIITE: JÄSENEHDOTUS

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Jäsenehdotus Pohjoismaiden kaivosteollisuuden kestävyys- kriteereistä

Kaivosteollisuus on perinteinen pohjoismainen elinkeino, joka kehittyy tällä hetkellä voimakkaasti. Goldman Sachs -investointipankin 9. lokakuuta 2012 julkistaman analyysin mukaan Pohjoismaat ovat mielenkiintoisia sijoituskohteita ja kilpailukykyisiä vaihtoehtoja verrattuna muihin perinteisiin kaivosteollisuusmaihin, kuten esimerkiksi Australiaan, Etelä-Afrikkaan ja Kanadaan.

Pohjoismaiden kaivosteollisuuden kehitys on yksi Pohjoismaiden ministerineuvoston Ruotsin puheenjohtajakauden päähankkeista vuonna 2013. Niin kutsutun NordMin-hankkeen tavoitteena on luoda pohjoismainen foorumi edistämään pohjoismaisen kaivos- ja mineraalialan kestävää kasvua ja kilpailukykyä. Ruotsin puheenjohtajakauden ohjelman mukaan "NordMin kattaa kaivosalan koko arvoketjun, malminetsinnästä kierrätykseen ja resurssien tehokkaaseen käyttöön. Lisäksi käsitellään elinkeinokehitykseen liittyviä kysymyksiä, kuten koulutusta, tutkimusyhteistyötä, yritysten yhteiskuntavastuuta, tasa-arvoa ja osaavan työvoiman saatavuutta".

Keskiryhmä pitää Ruotsin aloitetta Pohjoismaiden kaivosteollisuudesta tulevaisuuteen tähtäävänä ja ajankohtaisena. Aloitteen jatkoksi keskiryhmä ehdottaa, että Pohjoismaat laativat yhdessä kaivosteollisuudelle tarkat kestävyyskriteerit. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi julkilausumana, jossa määritellään vastuullisen kaivosteollisuuden edellytykset sekä ympäristön että yhteiskunnan näkökulmasta. Julkilausumassa otettaisiin huomioon luonnon- ja vesiensuojelu, paikallisväestö ja paikalliset elinkeinot sekä kaivostyöläisten turvallisuus ja oikeudet. Pohjoismaissa toimiville kaivosyhtiöille tulee antaa mahdollisuus allekirjoittaa julkilausuma. Vastaavanlainen asiakirja on *Nordic Built Charter*, jonka perusteella yritykset sitoutuvat kestäväen rakentamisen pohjoismaisiin standardeihin.

Kaivostoiminnan kielteisistä vaikutuksista ympäristöön ja paikallisväestöön on lukemattomia esimerkkejä. Pohjoismaiden kestäväen kaivosteollisuuden

perustana tulee olla kunnioitus ympäristöä, paikallisväestöä ja muuta elinkeinotoimintaa kohtaan. Pohjoismaiden vaativien ja tiukkojen kriteerien sekä ympäristöstandardien noudattaminen olisi myös kilpailuetu maailmanlaajuisilla markkinoilla. Lisäksi kaivosteollisuuden pohjoismaisen mallin tulee muodostaa pohja EU-komission valmistelemille mahdollisille eurooppalaisille normeille.

Edellä esitetyn nojalla keskiryhmä ehdottaa,

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se laatii Pohjoismaiden kaivosteollisuudelle kestävyyskriteerit.

Helsingissä, Tukholmassa, Osllossa ja Kööpenhaminassa
9. tammikuuta 2013

Anni Matthiesen (V)
Arto Pirttilahti (kesk.)
Erling Bonnesen (V)

Per Olaf Lundteigen (sp)
Simo Rundgren (kesk.)
Åsa Torstensson (C)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9

Pohjoismaiden neuvosto

A 1583/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
- Jäsenehdotus

Dnro 13-00007-9